

Η προσφορά του Κ. Σχινά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (Θανάσης Χρήστου, Αν. Καθηγητής Νεότερης & Σύγχρονης Ιστορίας Πανεπιστημίου Πελοποννήσου)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=171418>]

Στην περίοδο της δεύτερης Αντιβασιλείας, όπως και της Αρχιγραμματείας του J. L. v. Armandsparg συστήθηκαν κάποιες επιτροπές για την οργάνωση γενικά της εκπαίδευσης, όπως αναφέρει ο Α. Ρ. Ραγκαβής, με επικεφαλής τον ίδιο, χωρίς όμως να καταλήξουν σε κάποιο συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Ωστόσο, λίγο πριν από την εκπνοή του 1836, ο J. L. v. Armandsparg, προκειμένου να παρουσιάσει στον Όθωνα ότι είχε δημιουργήσει αξιόλογο νομοθετικό έργο, παίρνει αιφνίδια την απόφαση να δημοσιεύσει στις 31/12/1836 - 12/1/1837 διάταγμα «περί συστάσεως πανεπιστημίου», έργο αποκλειστικά του Maximilian Frey, συμβούλου εξ απορρήτων του Βαυαρού Αρχιγραμματέα. Το εν λόγω νομοθέτημα δεν επικυρώθηκε από τον Όθωνα.

Η σημαία του Εθνικού Πανεπιστημίου (φωτογραφία από το βιβλίο: "Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών")

Έτσι, ευθύς μετά την παύση του J. L. v. Armansperg άρχισε μια εργώδης προσπάθεια με επικεφαλής τον Christian -August Brandis, Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο της Βόννης με μία λαμπρή ελληνομάθεια, ο οποίος μελέτησε όλα τα σχέδια που είχαν γίνει μέχρι τότε για την οργάνωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Στις ζυμώσεις της περιόδου αυτής θα πρέπει να συμμετείχε ενεργά και ο Κ. Δ. Σχινάς, ο οποίος έπαιρνε μέρος στις διαβουλεύσεις ενός μικρού άτυπου κύκλου λογίων για το επίμαχο ζήτημα.

Η σύνολη αυτή προσπάθεια οδήγησε στην δημοσίευση του «περί συστάσεως του πανεπιστημίου» διατάγματος της 22ας Απριλίου 1837, με το οποίο ιδρύθηκε τελικά στην Αθήνα το πρώτο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Βέβαια το Πανδιδακτήριο αυτό δεν ήταν το πρώτο μονάχα για το νεαρό ελληνικό κράτος αλλά για όλη την τουρκοκρατούμενη Βαλκανική και δεν είχε άλλο στόχο πέρα από

την καλλιέργεια και μετάδοση των γραμμάτων και των τεχνών στον χώρο της «καθ' ημάς Ανατολής»· από εδώ εξάλλου και η προσωνυμία «Πανεπιστήμιο της Ανατολής». Στο ίδιο φύλλο της κυβερνητικής εφημερίδας δημοσιεύθηκε και ο προσωρινός κανονισμός του ιδρύματος με ημερομηνία σύνταξης την 14η/26η Απριλίου κοινοποιώντας παράλληλα το όνομά του: «προς μνήμην δε του συστήσαντος αυτό, θέλει φέρει την επωνυμίας “Πανεπιστήμιον του Όθωνος”».

Μέντορας του Κ. Παπαρρηγόπουλου

Μία από τις πρώτες φροντίδες του Κ. Δ. Σχινά κατά τους πρώτους μήνες της πρεσβευτικής του θητείας είναι η εξασφάλιση του διδακτορικού διπλώματος του προστατευόμενου του Κ. Δ. Παπαρρηγόπουλου από το Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Ο τελευταίος είχε υπογράψει από τις 10 Δεκεμβρίου 1849 υπόμνημα στα λατινικά, όπου παρουσίαζε τα ουσιαστικά του προσόντα ζητώντας από την Φιλοσοφική Σχολή του βαυαρικού Πανεπιστημίου να του απονείμει τον διδακτορικό τίτλο. Το αίτημα του μελλοντικού ιστοριογράφου διαβιβάστηκε από τον Κ. Δ. Σχινά στις 7/19 Ιανουαρίου 1850 στο οικείο Πανεπιστήμιο, με αποτέλεσμα τρεις μέρες αργότερα να του δοθεί ο ανώτατος ακαδημαϊκός βαθμός «in absentia». Για μία ακόμα φορά ο Σχινάς έδωσε σαφή δείγματα της προστασίας του προς τον ευνοούμενό του, εξασφαλίζοντάς του όχι μόνο τον αναγκαίο ακαδημαϊκό τίτλο, αλλά συμβάλλοντας λίγο αργότερα καθοριστικά και στον διορισμό του στην πανεπιστημιακή έδρα που ο ίδιος είχε εγκαταλείψει.

Αντί επιλόγου

Ο κύκλος έκλεισε με τον πρόωρο και απροσδόκητο θάνατο του Φαναριώτη λογίου και διπλωμάτη στις 10/22 Ιουνίου 1857 στην Βιέννη, αφήνοντας ένα δυσαναπλήρωτο κενό στην οικογένεια, τους συγγενείς και τους φίλους του. Ταυτόχρονα το ελληνικό κράτος έχασε έναν από τους πιο άξιους λειτουργούς του, που το υπηρέτησε με απaráμιλλη συνέπεια και δημιουργική αποτελεσματικότητα.

Ο Κ.Δ. Σχινάς παίζοντας με ευστροφία τον ρόλο του βασικού διαμεσολαβητή πολιτισμικών μηνυμάτων ανάμεσα στις κοινωνίες της Γερμανίας και της Ελλάδας κατά την διάρκεια του 19ου αι., που άφησε πολλά ερωτήματα αναπάντητα αλλά και που συνέλαβε και προώθησε πολλές ρηξικέλευθες πρωτοβουλίες στο μέτρο του εφικτού, ήταν ένας από τους γνησιότερους εκφραστές της εποχής του, ένας εμνευσμένος οραματιστής που προσδιόρισε σημαντικά και πολύπλευρα την νεοελληνική κοινωνία αφήνοντας την σφραγίδα του έργου του πνευματική παρακαταθήκη για τις μελλοντικές γενιές.

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο δημοσιεύθηκε στο τεύχος Νο 19 του περιοδικού “ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ” (Δεκέμβριος 2005 – Μάρτιος 2006)